

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 405/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

289/2009. (IX. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti panaszos**¹ 2009. július 9-én előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2009. szeptember 30-án megtartott zárt ülésén **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2009. július 4-én Budapesten gyalogosan közlekedett, amikor a rendőrök intézkedés alá vonták és a nála lévő tárgyi eszközök alapján bűncselekmény gyanúja miatt előállították. A panaszos ezt jogszerűtlennek tartotta és kérte, hogy panaszát a Testület vizsgálja ki.

I.

A panaszos 2009. július 9-én benyújtott írásos panaszában foglaltak szerint, 2009. július 4-én 15 óra 20 perc körüli időben Budapesten, az V. kerület Bajcsy-Zsilinszky úton gyalogosan közlekedett a járdán az Arany János utcai metró állomástól a Nyugati Pályaudvar irányába. Ekkor egy rendőrségi mikrobuszból 5-6 „harci öltözetű, felfegyverzett rendőr” szállt ki és útját állva intézkedést kezdeményeztek a panaszossal szemben, melynek során – a panaszos állítása szerint az igazoltatás jogszabályi feltételeinek nem tettek eleget, és adatait RK lapon rögzítették.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Ezt követően ruházat és táska átvizsgálását hajtották végre, majd a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) V. Kerületi Rendőrkapitányságára előállították, de – a panaszos elmondása szerint – az előállítás okáról nem tájékoztatták.

A rendőrkapitányságon 17 óra 56 percig fogvatartották, ahol a panaszos sem az előállításról, sem a fogva tartásról, sem a jogorvoslati és panasztételi lehetőségekről semminemű tájékoztatást nem kapott.

A panaszos sérelmezte, hogy a szabad mozgáshoz, a személyi szabadsághoz, az emberi méltósághoz, és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogai sérültek és panasztételi jogának „kizárását” is kifogásolta.

II.

A panasszal kapcsolatban a Testület levélben megkereste a BRFK vezetőjét és a panaszlevél másolatának megküldése mellett kérte, hogy az ügyel kapcsolatban rendelkezésre álló iratokat illetve információkat juttassa el a Testület részére.

A megküldött rendőri iratokból az alábbi információk jutottak a Testület tudomására.

1) Budapest teljes területére 2009. július 4-én 0 órától 2009. július 04-én 24 óráig tartó fokozott ellenőrzést rendelt el a 01000/36775/2009. ált. számú egyedi utasításával Budapest Rendőrfőkapitánya.

Ennek alapján a beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kísérte a rendezvényre érkezőket, megakadályozta az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat, csomag- és járműátvizsgálást hajtott végre.

2) Az intézkedő rendőr 2009. július 4-én kelt jelentése szerint – a panaszos által is megjelölt helyen és időben – ruházat és csomagátvizsgálást hajtott végre a panaszossal szemben. Ennek során „állami alkalmazottak elszámoltatását követelő” röplapokat, „gyilkos ÁVH feketelista 2009” megnevezésű jegyzetömböt, egy fekete csuklyát és a 2009. július 4-én Budapesten, az V. kerület Szabadság téren 17 órakor kezdődő tiltakozó és szimpátiatüntetésre szóló meghívót talált.

Az intézkedő rendőr megállapította, hogy nevezett a körözési nyilvántartásban nem szerepel, majd jelentette parancsnokának a fentieket. A parancsnok azt az utasítást adta neki, hogy panaszost bűncselekmény gyanúja miatt állítsa elő az intézkedő rendőr a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányságra, amely meg is történt.

3) A fogdanapló 267. sorszám alatt tartalmazza a panaszos előállítását, amely 2009. július 4-én 15 óra 45 perctől 2009. július 4-én 17 óra 45 percig tartott. Az előállítás okaként bűncselekmény gyanúja került bejegyzésre.

4) A csatolt iratok között található a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság 01805-2896/2009. ált. számon nyilvántartott „Hivatalos feljegyzés 2009. július 04.” elnevezésű dokumentum.

A feljegyzés szerint az eljáró mb. osztályvezető megállapította, hogy a panaszos nem követett el szabálysértést, nem követett el bűncselekményt, ezért szabadon lehet bocsátani.

5) A rendőrség az igazoltatás körülményeire, a jogszabályi előírások be- illetve be nem tartására vonatkozó kérdésben nem foglalt állást.

III.

A Testület a panaszban, illetve a rendőrség által megküldött rendőrségi iratokban foglaltak alapján az alábbiakat állapította meg.

1) A panaszos 2009. július 4-én a délutáni órákban Budapesten, az V. kerület Bajcsy-Zsilinszky úton, a járdán közlekedett gyalogosan, amikor egy mikrobuszból rendőrök szálltak ki, elállták útját és igazoltatták, valamint ruházat- és csomagátvizsgálást hajtottak végre.

a) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, [...] a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

Figyelemmel Budapest Rendőrfőkapitányának 01000/36775/2009. ált. számú egyedi utasítására, valamint az Rtv. 30. §-ának (1) és (3) bekezdésében írtakra, megállapítható, hogy ezen intézkedésnek a jogalapja biztosított volt.

b) A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésnek a főváros teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor rendezvény csak Budapestnek egy jól behatárolható területén kerül megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellően figyelembe; még akkor sem, ha a rendezvényre érkezők és az onnan távozóknak biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé. Erre tekintettel a fokozott ellenőrzés elrendelése – különös tekintettel a Rendőrség Szolgálati Szabályzatról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM. rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-ának

(1) bekezdésének második fordulatra, amely szerint a fokozott ellenőrzést elrendelhető a rendőrhatóság illetékességi területére vagy annak egy részére is – adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást keletkeztet. A Testület ezért a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

2) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés minimális kellékeit (tisztelgés, napszaknak megfelelő köszönés, intézkedés okának megjelölése) mellőzték. A rendőrség válaszában e kérdésre egyáltalán nem tért ki, a panaszos állítását nem cáfolta, így a Testület a panaszban leírtakat fogadta el a történeti tényállás alapjaként.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. Ezen törvényhely (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben az intézkedést követően kell megtenni).

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések azért garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ában foglalt jogállamiság és jogbiztonság alapelvekből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek a formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapvető jog. A Testület megállapítása szerint tehát sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

3) Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése – f) pontig – taxatív felsorolást tartalmaz az előállítás kötelező eseteire vonatkozóan. A Testület véleménye szerint a panaszos

előállításakor az intézkedő rendőr nem rendelkezett olyan információval, amely a panaszos kötelező előállítását indokolta volna.

A rendőri jelentés szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján került sor. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Testület álláspontja szerint – rendelkezésre álló adatok alapján – a panaszos nem tanúsított olyan magatartást, ami az előállítását indokoltá tette volna.

A Testület megállapítása szerint a panaszos előállítására tehát megfelelő jogalap híján került sor, az intézkedés önmagában indokolatlan és aránytalanul súlyos volt, az annak elrendelésére jogosult személy, jelen esettel kapcsolatos mérlegelése nem megfelelően történt. A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményének figyelmen kívül hagyásával intézkedtek. Ezen törvényhely (1) és (2) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A fenti megállapításokat erősíti az a tény, hogy a panaszos fogvatartását azért szüntették meg, mert sem szabálysértést, sem bűncselekményt nem követett el.

A panaszolt indokolatlan és aránytalan előállítás súlyosan sértette a panaszos Alkotmány 2. §-ából levezethető tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát és az Alkotmány 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.

4) A panaszos sérelmezte, hogy az előállításával kapcsolatban az intézkedést foganatosító rendőr nem tájékoztatta őt sem szóban, sem írásban az előállítás okáról és a jogorvoslati lehetőségéről, továbbá azt is, hogy az előállításáról igazolást nem kapott.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint „az előállítottat szóban, vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A rendőrség 01805/2896-1/2009. ált. számú irata egyértelműen tartalmazza, hogy a panaszos részére „az előállítás időtartamáról szóló igazolást a szolgálatot teljesítő ügyeletes tiszt nem állított ki.” Ugyanezen a dokumentum szerint „felvilágosítást a rendőri intézkedéssel kapcsolatos jogorvoslati lehetőségekről nem kapott” a panaszos.

A fentiek alapján egyértelműen megállapítható rendőrség mulasztása, amely mulasztással a Testület álláspontja szerint súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

IV.

Mindezek alapján a Testület többszörös, súlyos alapjogsérelmet okozó rendőri intézkedések sorozatát állapította meg, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki állásfoglalását, és az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése szerint azt megküldi az országos rendőrfőkapitány számára.

Budapest, 2009. szeptember 30.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület